

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ:

İtiraz yoluna başvuran Danıştay 6. Dairesi'nin başvuru kararındaki gerekçe özetle şöyledir:

3194 sayılı İmar Yasası'nın 8. maddesinde belediye ve mücavir alanları içerisinde nazım ve uygulama imar plânlarının ilgili belediyelerce yapılacağı veya yaptırılacağı ve belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe gireceği hükme bağlanmıştır. Aynı Yasa'nın 9. maddesinde ise, maddede sayılan hallerde plân yapma yetkisi istisnai olarak Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'na verilmiştir. 3194 sayılı Yasa'nın bu maddesine daha sonra yürürlüğe giren 3394 sayılı Yasa ile eklenen fıkra, uyarınca gerekli görülen hallerde 3030 sayılı Yasa'ya tabi belediyeler dahil imar plânı yapma hususunda belediyelere verilen yetkilerin Başbakan onayı ile geçici olarak Bayındırlık ve İskân Bakanlığına verilebileceği kabul edilmiştir. Dava konusu Başbakanlık işlemi ise, anılan yetkiye dayanılarak re'sen plân yapma, yaptırma, değiştirme ve onama yetkisinin üç yıl süre ile Bayındırlık ve İskân Bakanı tarafından kullanılmasına ilişkin bulunmaktadır.

Anayasa'nın 6. maddesinde hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisini kullanamayacağı belirtilmiş, 127. maddesinde ise, kamu tüzelkişileri olan yerel yönetimlerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak yasa ile düzenleneceği belirtildikten sonra aynı maddenin beşinci fıkrasında, "Merkezî idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idarî vesayet yetkisine sahiptir." hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümle merkezî idareye yerel yönetimler üzerinde yasada belirtilen esas ve usuller içinde idarî vesayet yetkisi verilmiş, ancak merkezî idareye bu yetkinin ötesine geçerek yerel yönetimlere yasa ile verilen yetkileri bizzat kullanma izni verilmemiştir.

Bilindiği üzere idarî vesayet merkezî yönetimin vesayet yetkisine bağlı diğer kamu tüzelkişilerinin yürütülebilir (icraî) kararlarını onaylama, reddetme, istisnai olarak da yerine geçerek karar verme yetkisidir, idarî vesayetten, söz edilebilmesi için herşeyden önce idarî makamlarca oluşturulmuş bir işlem veya kararın bulunması gerekir. Oysa 3194 sayılı Yasa'nın 9. maddesine 3394 sayılı Yasa ile eklenen fıkra hükmü, merkezî idareye tanınan idarî vesayet yetkisinin sınırlarını aşarak belediyelere yasa ile verilen plân yapma yetkisinin Başbakan tarafından merkezî yönetime aktarılması olanağını getirmektedir. Diğer bir anlatımla merkezî idare yerel yönetimin yerine konulmaktadır. Bu durumun, merkezî yönetimin yerel yönetimler üzerindeki denetimini vesayetle sınırlayan Anayasa'nın 127. maddesine aykırılığı açıktır.

Öte yandan Anayasa'nın Başbakanın görev ve sorumluluğunu düzenleyen 112. maddesinde, Başbakanın Bakanlar Kurulunun başkanı olarak, bakanlıklar arasındaki işbirliğini sağlamak ve hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözetmekle görevli olduğu belirtilmiştir. Başbakana verilen bu genel koordinasyon ve gözetim yetkisinin, yerel yönetimlerin yasal görevlerinden olan imar plânı yapma yetkisinin merkezî idareye aktarılmasını kapsamayacağı açıktır. Üstelik yasa hükmü ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın şahsına geçici fakat belirsiz bir süre için parsel bazına kadar her ölçekli plânlarda re'sen

Esas Sayısı : 1990/38

Karar Sayısı : 1991/32

değişiklik yapmaya yetki verilmektedir. Başbakanın, yasa ile böyle bir yetki ile donatılması, O'nun Anayasa ile çizilen görev ve yetki sınırını asmaktadır.

Bütün bu nedenlerle 3194 sayılı İmar Yasası'nın 9. maddesine 3394 sayılı Yasa ile eklenen fıkranın Anayasa'nın 6., 112. ve 127. maddelerine aykırı olduğu kanısına varılmıştır."